

CRNA GORA
AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

Broj: 03-929/1-13

Podgorica, 30. 09. 2013. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

U prilogu Vam dostavljamo Plan Rada i Finansijski plan za 2014. godinu, usvojene na 120. sjednici Savjeta Agencije za nadzor osiguranja, od 27. 09. 2013. godine, u skladu sa obavezom propisanom članom 193 Zakona o osiguranju ("Sl. list Crne Gore ", br. 78/06, 19/07, "Sl list Crne Gore br. 53/09, 73/10, 40/11, 45/12 i 06/13).

Obavještavamo Vas da će u skupštinskoj proceduri povodom razmatranja priloženih izvještaja učestvovati predstavnici Agencije: Branko Vujović, predsjednik Savjeta Agencije i Biljana Pantović, direktor Agencije.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Branko Vujović

Prilog:

- Finansijski plan Agencije za nadzor osiguranja za 2014. godinu;
- Plan rada Agencije za nadzor osiguranja za 2014. godinu.

**AGENCIJA ZA
NADZOR OSIGURANJA**
CRNA GORA

FINANSIJSKI PLAN
AGENCIJE ZA NADZOR OSIGURANJA

ZA 2014. GODINU

Podgorica, septembar 2013. godine

Sadržaj:

1. Uvodne napomene	3
2. Osnovni podaci i nadležnosti Agencije	4
3. Polazne pozicije u planiranju.....	5
4. Angažovanje ljudskih i materijalnih resursa	7
5. Izvori finansiranja Agencije	8
6. Struktura prihoda.....	10
7. Struktura rashoda.....	12

1. Uvodne napomene

Finansijski plan Agencije za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: *Agencija*) sadrži pregled strukture planiranih prihoda i rashoda Agencije za 2014. godinu (u daljem tekstu: *Finansijski plan*).

Prihodi Agencije se ostvaruju od naknada koje plaćaju društva za osiguranje u skladu sa Zakonom o osiguranju ("Sl. list RCG", br. 78/06 od 22.12.2006, 19/07 od 02.04.2007, br. 45/12 od 17. 08. 2012. i 06/13 od 31. 01. 2013. godine) i Odlukom o naknadama Agencije za nadzor osiguranja ("Sl. list Crne Gore", br. 04/08 od 17. 01. 2008, 42/12 od 31. 07. 2012, 17/13 od 05. 04. 2013. godine).

Finansijski plan je pripremljen na osnovu procijenjenih troškova poslovanja Agencije, koji omogućava izvršavanje zadataka, nadležnosti i poslova predviđenih Planom rada za 2014. godinu kao i zakonskom i drugom primjenjivom regulativom.

Planiranje rashoda Agencije je izvršeno uz dosljedno poštovanje principa efikasnog i efektivnog korišćenja svih resursa Agencije.

Finansijski plan za 2014. godinu je usvojen na 120. sjednici Savjeta Agencije za nadzor osiguranja, dana 27. 09. 2013. godine.

2. Osnovni podaci i nadležnosti Agencije

Pravni status, ciljevi i funkcije, Agencije su uređeni Zakonom o osiguranju (u daljem tekstu: *Zakon*), koji je donijela skupština Crne Gore 2006. godine, kao regulatorni organ sa svojstvom pravnog lica. Osnivač Agencije je Crna Gora. Agencija je samostalna u vršenju poslova iz svog djelokruga. Sjedište Agencije je u Podgorici, ul. Moskovska 17A, M/C1.

Na osnovu Zakona, Skupština Crne Gore je 17. marta 2011. godine imenovala predsjednika Savjeta Agencije. Dva člana Savjeta Agencije imenovana su odlukom Skupštine Crne Gore od 26. jula 2012., čime je novoimenovani Savjet Agencije otpočeo sa radom u mjesecu avgustu 2012. godine.

Osnovne nadležnosti Agencije su:

- uređivanje tržišta osiguranja definisanjem odgovarajućeg zakonskog okvira;
- nadzor nad obavljanjem djelatnosti osiguranja radi obezbjeđivanja poštovanja i primjene Zakona i podzakonske regulative, u okviru svoje nadležnosti kao i stabilnosti i razvoja ove djelatnosti, jednakih uslova poslovanja i pospješivanja lojalne konkurencije na tržištu; i
- zaštita, odnosno sprječavanje ugrožavanja interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja.

U okviru svojih nadležnosti Agencija izdaje dozvole za obavljanje poslova osiguranja, reosiguranja i saosiguranja, posredovanja i zastupanja i drugih poslova neposredno povezanih sa poslovima osiguranja, daje saglasnost na akte i radnje utvrđene Zakonom i podzakonskom regulativom, odlučuje o prigovorima i žalbama osiguranika i drugih korisnika osiguranja, saraduje sa drugim nadzornim organima u zemlji i inostranstvu, daje inicijative za uređivanje pitanja iz oblasti osiguranja, a takođe obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom. Način i

procedure donošenja opštih i pojedinačnih akata utvrđene su Zakonom i Statutom Agencije.

3. Polazne pozicije u planiranju

Kao polazna osnova za pojedinačno utvrđene pozicije u finansijskom planu korišćene su projekcije prihoda u 2014. godini i planirane obaveze i aktivnosti Agencije, koje su potrebne u cilju kvalitetnog postizanja ciljeva i izvršavanja osnovnih funkcija i uloge u finansijskom sistemu države, u skladu sa Zakonom.

Osnovni faktori i pretpostavke koji će opredijeljujuće uticati na rad Agencije u 2014. godini, i koji su poslužili kao osnova u finansijskom planiranju za narednu godinu obuhvataju posebno sljedeće:

- ne očekuju se značajne promjene u politici i strategiji društava i ukupnim rezultatima na tržištu osiguranja Crne Gore;
- utvrđena potreba za stručnim usavršavanjem kroz inteziviranje obuka i daljeg obrazovanja stručnih kadrova u Agenciji;
- utvrđena potreba smanjivanjem tehničko-tehnoloških i operativnih rizika u razmjeni informacija između Agencije i društava za osiguranja i unaprijeđenje informacionog sistema i smanjenje operativnih rizika rada Agencije;
- aktivnosti na izvršavanju obaveza za usklađivanje regulatornog okvira sa evropskim pravom u oblasti osiguranja, posebno u okviru harmonizacije regulative u oblasti osiguranja sa relevantnim tekovinama ACQUIS-a;
- povećanje obima i složenosti redovnih aktivnosti Agencije u dijelu praćenja, analize i nadzora tržišta osiguranja, koje je uslovljeno rastom i razvojem djelatnosti osiguranja u Crnoj Gori i novim zakonskim rješenjima;
- utvrđena potreba za daljim unaprijeđivanjem operativnih komponenti u cilju povećanja kvaliteta procesa rada i unaprijeđenja standarda u izvršavanju obaveza Agencije;

- kontinuirana saradnja sa supervizorima osiguranja, stručnim tijelima i asocijacijama, međunarodnim konsultantima i organizacijama i institucijama finansijskog tržišta u Crnoj Gori;
- razvoj tržišta osiguranja kroz unaprijeđivanje sistema kontrole i supervizije i
- inteziviranje i uspostavljanje kontinuiranih promotivnih i medijskih aktivnosti, usmjerenih na edukaciju postojećih i potencijalnih korisnika usluga osiguranja.

4. Angažovanje ljudskih i materijalnih resursa

Nivo planiranih finansijskih sredstava za finansiranje ljudskih resursa i odnosnih aktivnosti u 2014. godini baziran je na postojećem broju zaposlenih. Uzimajući u obzir činjenicu da će u 2014. godini veliki dio aktivnosti biti usmjeren na vršenje funkcije nadzora nad poslovanjem subjekata osiguranja, kao i sprovođenje relevantnih analiza i istraživanja o tržišnim kretanjima, biće neophodno angažovati i stručna lica koja mogu pružiti odgovarajuću stručnu pomoć u navedenim oblastima iz sopstvenih izvora. Planiranje ostalih tekućih i kapitalnih izdataka u 2014. godini izvršeno je sa ciljem izvršavanja obaveza i funkcija i kvalitetnog sprovođenja svih aktivnosti predviđenih Planom rada za 2014. godinu. Takođe, planirano je dalje unaprijeđenje tehnološke platforme rada, koja će na kvalitetniji način zadovoljiti potrebe Agencije, što će doprinijeti kvalitetu vršenja funkcije nadzora, adekvatne analize i praćenja stanja na tržištu osiguranja a time i razvoju djelatnosti osiguranja u Crnoj Gori.

5. Izvori finansiranja Agencije

Izvori finansiranja Agencije uređeni su članom 175 Zakona i to:

- sredstva koja izdvajaju društva za osiguranje u visini do 0,99% bruto premije iz prethodne godine, kao naknadu za vršenje nadzora;
- naknade za izdavanje dozvola, odobrenja, saglasnosti i ovlašćenja utvrđenih Zakonom, kao i posebna naknada koju društva za osiguranje plaćaju u slučajevima izrečenih mjera nadzora;
- naknade koje plaćaju društva za osiguranje u slučaju kada im je zbog nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju izrečena mjera nadzora.

Sredstva koja izdvajaju učesnici na tržištu osiguranja predstavljaju redovnu godišnju naknadu koju plaćaju osiguravajuća društva, djelovi stranih društava za osiguranje-afilijacije, društva za reosiguranje i društva za saosiguranje. Redovna godišnja naknada plaća se za vršenje nadzora nad poslovanjem učesnika na tržištu osiguranja.

Naknade za izdavanje dozvola, odobrenja, saglasnosti i ovlašćenja, kao i druge naknade plaćaju učesnici na tržištu osiguranja, uključujući osiguravajuća društva, djelove stranih društava za osiguranje-filijale, društva za reosiguranje i društva za saosiguranje, naročito prilikom sprovođenja sljedećih procedura:

- izdavanja dozvola za rad društvima za osiguranje, djelovima stranih društava za osiguranje-filijale, društvu za reosiguranje, društvu za saosiguranje, društvu za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju, društvu za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, agencijama za pružanje drugih usluga u osiguranju i posebno oraganizovanom dijelu privrednog društva za pružanje drugih usluga u osiguranju;
- davanja saglasnosti i odobrenja: na promjenu naziva i sjedišta društva za osiguranje; za sticanje i povećavanje kvalifikovanog učešća u društvu za

osiguranje; na statut društva za osiguranje; za osnivanje organizacionih djelova društva za osiguranje; za statusne promjene (podjele, spajanja ili pripajanja); na imenovanje članova odbora direktora ili izvršnog direktora društva za osiguranje; fizičkom licu za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju; fizičkom licu za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju; za prenos portfelja osiguranja; na izbor spoljnog revizora društva za osiguranje; za obavljanje aktuarskih poslova; na imenovanje ovlašćenog aktuara i dr.

- polaganja stručnog ispita i sticanja zvanja ovlašćenog posrednika, odnosno zastupnika u osiguranju, kao i prilikom priznavanja zvanja ovlašćenog zastupnika, odnosno posrednika u osiguranju;
- upisa u registre Agencije i izdavanja ostalih akata Agencije (mišljenja, izvoda iz registra, prepisa i dr.);

U skladu sa Zakonom, vrsta, visina, način obračuna i plaćanja naknada Agenciji su utvrđeni Odlukom o naknadama Agencije za nadzor osiguranja ("Sl. list Crne Gore", br. 04/08 od 17.01.2008, 42/12 od 31.07.2012).

6. Struktura prihoda

Prilikom planiranja prihoda u 2014. godini, u obzir su uzete sljedeće analize i projekcije:

- Fakturisana bruto premija ostvarena na tržištu osiguranja u 2012. godini u iznosu od 66,922 miliona €;
- Procjena fakturisane bruto premije za 2013. godinu. Procjena je izvršena na osnovu podataka o iznosu bruto fakturisane premije nakon prvih 7 mjeseci 2013. godine od 48,3 mil. €¹. U procjeni iznosa premije pretpostavka je da će se premija kretati na nivou prosječno ostvarene mjesečne premije iz prethodnih 7 mjeseci 2013. godine, odnosno da će ukupna premija osiguranja na kraju 2013. godine iznositi oko 68,9 mil. € .

Na osnovu iznad navedenih pretpostavki i prema pravilima za obračun visine naknada Agencije, propisanih Odlukom o naknadama Agencije, izvršena je procjena prihoda za 2014. godinu, tako da se po osnovu godišnje naknade u 2014. godini očekuju prihodi u iznosu od **682.403,63€**.

Pri planiranju prihoda u obzir su uzete i okvirne procjene prihoda od ostalih naknada, na osnovu sagledavanja stanja i trendova na tržištu osiguranja u 2013. godini, prema kojima su projektovani prihodi po navedenom osnovu u iznosu od **40.000€**.

Tabela 1: Struktura planiranih prihoda Agencije za nadzor osigurana za period 01.01. – 31.12.2014. godine

PRIHODI U 2013	Iznos u €
NAKNADA ZA VRŠENJE NADZORA 0,99% od ukupne bruto premije	682.403,63
OSTALE NAKNADE	40.000,00

¹ Preliminaran podatak o fakturisanjoj bruto premiji na tržištu osiguranja nakon 7 mjeseci 2013. godine

-
- Naknade za otklanjanje nepravilnosti i nezakonitosti
  - Naknade za dozvole za rad
  - Naknade za davanje saglasnosti i odobrenja
  - Naknade za polaganje stručnih ispita i sticanje zvanja
  - Druge naknade
-

UKUPNO: **722.403,63**

---

7. Struktura rashoda

Plan rashoda Agencije u 2014. godini zasnovan je na realno očekivanim troškovima obavljanja redovnih aktivnosti i funkcionisanja Agencije u 2014. godini u skladu sa Planom rada za 2014. godinu i utvrđenim obavezama i nadležnostima.

Svaka pojedinačna stavka rashoda planirana je na osnovu pretpostavke racionalnog raspolaganja sredstvima i nivoa ostvarenih rashoda u 2013. godini uz korigovanje za predvidivi nivo promjena za 2014. godinu, radi što preciznijeg utvrđivanja neophodnog iznosa sredstava za pokriće rashoda Agencije u narednoj godini.

Ukupni rashodi su podijeljeni u tri glavne kategorije:

1. Tekući rashodi – **707.560 €**,
2. Kapitalni rashodi – **13.000€**, i
3. Rezerva – **1.844 €**.

Tekući rashodi planirani su u iznosu od **707.560 €** i čine ih izdaci za bruto zarade i naknade, edukaciju, konsultantske usluge ostala lična primanja, materijal i usluge, tekuće održavanje opreme i amortizacije. Izdaci za bruto zarade i naknade planirani su u iznosu od **402.782€** i odnose se na neto zarade i naknade stalno zaposlenih, kao troškove za iznos poreza i doprinosa, u skladu sa utvrđenim zakonskim propisima koji se odnose na period u kojem će se zarade i naknade isplaćivati. Sredstva za nadoknade članova Savjeta su planirana u iznosu od **8.777 €**. Troškovi ugovora o djelu su planirani u iznosu od **15.000 €**. Sredstva u iznosu od **93.000€** su planirana za troškove stručnog usavršavanja, edukacije i obrazovanja kadrova, službenih putovanja i međunarodne saradnje.

Izdaci za materijal i usluge planirani su u iznosu od **156.000 €** i odnose se na sve kategorije materijalnih troškova uključujući troškove materijala, električne energije, telefonskih i poštanskih usluga, reprezentacije, članarina u

međunarodnim organizacijama kao i ugovorenih usluga (konsultantske usluge i dr.).

Planirani izdaci za tekuće održavanje opreme su **12.000 €**. Kapitalni izdaci u iznosu od **13.000€** planirani su za nabavku osnovnih sredstava (kupovina racunarske opreme za potrebe zaposlenih).

Na osnovu prethodno navedenog, u sljedećoj tabeli daje se pregled planiranih rashoda Agencije za 2014. godinu:

Tabela 2: Struktura planiranih rashoda Agencije za nadzor osiguranja za period 01.01. – 31.12.2014. godine

RASHODI U 2014	Iznos u EUR
TEKUĆI RASHODI	707.560
Neto zarade sa toplim obrokom i regresom za zaposlene	269.420
Porezi i doprinosi na zarade za zaposlene	133.363
Primanja članova Savjeta	8.777
Ugovori o djelu	15.000
Troškovi edukacije , međunarodne saradnje i službenih putovanja	93.000
Materijal i usluge	156.000
Tekuće održavanje opreme	12.000
Amortizacija	20.000
KAPITALNI RASHODI	13.000
REZERVA	1.844
UKUPNO:	720.560

Prilikom trošenja sredstava planiranih Finansijskim planom, Agencija će poštovati sve zakonske i druge propise, procedure i zaključene ugovore. U okviru finansijske funkcije, u sprovođenju procedura i donošenju odluka i rješenja Agencija će poštovati principe dosljednosti i usklađenosti sa primjenjivom regulativom i pravnim sistemom Crne Gore a isključivo sa ciljem ostvarivanja funkcije koja joj je povjerena.

PREDSJEDNIK SAVJETA
Branko Vujović

**AGENCIJA ZA
NADZOR OSIGURANJA**
CRNA GORA

**PLAN RADA
AGENCIJE ZA NADZOR OSIGURANJA
ZA 2014. GODINU**

Podgorica, septembar 2013. godine

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

Moskovska 17A M/C1, 81000 Podgorica

Crna Gora

Tel: +382 20 513 502

Fax: +382 20 513 503

E-mail: agencija@ano.co.me

Web sajt: www.ano.me

SADRŽAJ:

I Uvod	4
II Zakonska i podzakonska regulativa	5
III Nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja	6
IV Zaštita osiguranika, odnosno korisnika osiguranja	9
V Licenciranje subjekata na tržištu osiguranja	10
VI Izvještavanje	11
VII Razvoj infrastrukturnih i administrativnih kapaciteta	13
VIII Saradnja sa institucijama u zemlji i inostranstvu	13
IX Proces evropskih integracija	14

I Uvod

Institucija nadležna za nadzor i kontrolu sektora osiguranja u Crnoj Gori je Agencija za nadzor osiguranja, koja je osnovana u skladu sa Zakonom o osiguranju ("Sl. list RCG", br. 78/06 i 19/07, u daljem tekstu: Zakon), u cilju zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja i obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti osiguranja zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja.

Polazeći od Zakonom utvrđenih nadležnosti i ovlašćenja, poslovanje Agencije u 2014. godine biće usmjereno na sprovođenje sljedećih aktivnosti:

- ✚ unapređenje regulatornog okvira za oblast osiguranja, izmjenom postojećih i donošenjem novih zakonskih i podzakonskih propisa zasnovanih na direktivama Evropske unije i međunarodnim standardima;
- ✚ vršenje kontinuiranog posrednog i neposrednog nadzora nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja - društava za osiguranje, Udruženja-Nacionalnog biroa osiguravača, društava za posredovanje u osiguranju, društava za zastupanje u osiguranju, agencija za pružanje drugih usluga u osiguranju, u skladu sa važećim propisima i osnovnim principima za efikasnu superviziju društava za osiguranje;
- ✚ zaštite, odnosno sprječavanja ugrožavanja interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja;
- ✚ licenciranja subjekata na tržištu osiguranja;
- ✚ izvještavanja o stanju na tržištu osiguranja;
- ✚ saradnje sa institucijama sistema, drugim nadzornim institucijama i međunarodnim organizacijama iz oblasti osiguranja.
- ✚ učestvovanja u procesu evropskih integracija u dijelu koji se odnosi na djelatnost osiguranja.

Plan rada Agencije za nadzor osiguranja za 2014. godinu je usvojen na 120. sjednici Savjeta Agencije, održanoj dana 27. septembra 2013. godine.

II Zakonska i podzakonska regulativa

U narednoj 2014. godini Agenciju za nadzor osiguranja će, obzirom na obaveze preuzete u procesu evropskih integracija, očekivati dalje opsežne aktivnosti u zakonodavnom dijelu.

Agencija za nadzor osiguranja je u saradnji sa ekspertima evropske komisije kroz TAIEX program sagledala stepen usklađenosti bilansnih šema i kontnog okvira osiguravajućih kompanija sa EU direktivom 91/674/EEC koja se odnosi na godišnje račune društava za osiguranje. Kako navedena direktiva predstavlja jedan od prioriteta u procesu usklađivanja planirano je da se tokom 2014. godine izradi podzakonski akt kojim će se urediti sadržina godišnjeg izvještaja o poslovanju, kao i uvesti novi zahtjevi vezani za obavezu sastavljanja godišnjih izvještaja na način na koji je to propisano navedenom direktivom. Paralelno sa navedenim planirana je izrada podzakonskog akta kojim bi se definisala sadržina revizorskog mišljenja obzirom na specifičnost poslova osiguranja.

U cilju usaglašavanja sa direktivom 2001/17/EEC , u toku su aktivnosti na izradi nacrtu Zakona o stečaju i likvidaciji društava za osiguranje, pa je plan da se aktivnosti po ovom pitanju završe najkasnije do kraja I kvartala 2014. godine. Obzirom na opseg izmjena koje se zakonom moraju obuhvatiti i koje su identifikovane prilikom izrade transpozicione tabele za pregovaračko poglavlje 9 Finansijske usluge, plan je izrada novog zakonskog teksta u rokovima koji su prethodno navedeni.

Kao jedna od aktivnosti u zakonodavnom dijelu Agencije biće dalje usklađivanje osnovnog zakona o osiguranju sa direktivama iz oblasti Solventnosti I. Obzirom da nije moguće vršiti dalje izmjene i dopune osnovnog teksta koji je pretrpio veliki broj izmjena u avgustu 2012. godine, dalje usklađivanje biće predloženo kroz novi tekst Zakona o osiguranju, gdje će strukturno biti pokrivena i sljedeće oblasti: filijale društava iz država članica EU, grupna supervizija, nedostajuće odredbe u pogledu razmjene i čuvanja podataka i izmjene u dijelu poslovanja itd. Navedena aktivnost biće realizovana tokom 2014. i jednim dijelom 2015. godine.

Ovom prilikom naglašavamo da konačan datum početka primjene Solventnosti II još uvijek nije poznat, kao i da je Agencija svoju namjeru za dinamikom Solventnost I → Solventnost II izrazila i na bilateralnom skriningu održanom u Briselu u junu 2013. godine, na šta nije bilo negativnih komentara.

Takođe, u zakonodavnom dijelu Agencija ima aktivnosti vezane i za učešće u izradi drugih propisa koji su vezani za osiguranje (sprječavanje pranja novca i drugi propisi iz finansijske oblasti, propisi koji uvode ili uređuju obavezu osiguranja).

III Nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja

U toku 2014. godine Agencija će nastaviti sa aktivnostima kontinuiranog nadzora nad poslovanjem učesnika na tržištu osiguranja, koji će se vršiti:

- prikupljanjem, praćenjem i analizom izvještaja, podataka i obavještenja koje su društva za osiguranje i drugi subjekti na tržištu osiguranja dužni dostavljati Agenciji;
- neposrednim uvidom u poslovanje društava za osiguranje i drugih subjekata na tržištu;
- izricanjem mjera za otklanjanje nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju i drugih mjera nadzora u skladu sa zakonskim ovlašćenjima;
- praćenjem sprovođenja izrečenih mjera nadzora, izricanjem novčanih kazni za učinjene prekršaje u skladu sa zakonskim ovlašćenjima, podnošenjem prijava nadležnim organima u slučaju sumnje da utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti sadrže obilježje krivičnog djela i sl.
- razmjenom informacija i intenzivnom saradnjom sa regulatornim organima drugih država, a shodno potpisanim bilateralnim sporazumima.

Nadzor nad poslovanjem **društava za osiguranje** u 2014. godini sprovodiće se:

✚ *Redovnim posrednim kontrolama*, koje će se vršiti za godišnje i kvartalne obračunske periode, izračunavanjem pokazatelja poslovanja koji se dobijaju analizom podataka društva dostavljenih u postupku redovnog godišnjeg/kvartalnog izvještavanja, a shodno Pravilniku o sadržini izvještaja,

obavještenja i drugih podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja („Sl.list CG“, br. 01/13). Redovne posredne kontrole usmjerene su na analizu: imovine i obaveza (aktive i pasive bilansa stanja) društava za osiguranje i njihovih promjena u odnosu na prethodni obračunski period; adekvatnosti kapitala društva; promjena u solventnosti i likvidnosti društva; strukture tehničkih rezervi i stepena pokrivenosti tehničkih rezervi i 1/3 kapitala dozvoljenim oblicima imovine; pokazatelja reosiguranja; neto rezultata poslovanja i njegove promjene u posmatranom periodu.

Pored navedenog, u okviru redovnih posrednih kontrola, vršiće se i analiza kvartalnog i godišnjeg mišljenja ovlašćenog aktuara, u cilju utvrđivanja usklađenosti njegove sadržine sa podzakonskim aktom koji istu uređuje, kao i analiza mišljenja internog revizora društva, u cilju sagledavanja svih eventualnih nepravilnosti ili nedostataka u poslovanju društva koje su bile predmet analize internog revizora i na koje je isti dao preporuke i utvrdio rokove za njihovo otklanjanje.

 Ciljnim posrednim kontrolama, koje će se vršiti na osnovu dokumentacije i podataka društva, dostavljenih na zahtjev Agencije, iz kojih je moguće adekvatno utvrditi činjenično stanje u određenom segmentu poslovanja koje je predmet ciljane posredne kontrole.

U izvještajnom periodu planirano je vršenje ciljnih posrednih kontrola u segmentima koji se odnose na: sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno ispunjenosti uslova propisanih Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Sl.list CG“, br. 14/07, 04/08, 14/12) u pogledu postupaka i procedura koje društvo primjenjuje u vršenju obaveza propisanih kako navedenim Zakonom tako smjernicama koje su na osnovu njega donijete; analizu postupanja društva po mjerama nadzora izrečenim u prethodno izvršenim kontrolama poslovanja, a čije sprovođenje je moguće utvrditi posrednom kontrolom.

 Redovnim neposrednim kontrolama poslovanja, koje će se vršiti na osnovu neposrednog uvida u opšte akte, akte poslovne politike, poslovne knjige i sve

druge akte, dokumentaciju i podatke koji se odnose na poslovanje društava za osiguranje.

U 2014. godini vršiće se *sveobuhvatne neposredne kontrole poslovanja*, koje će obuhvatiti kontrolu gotovo svih segmenata poslovanja društva, uključujući: adekvatnost uspostavljenog sistema internih kontrola, funkcije interne revizije i upravljanja rizicima; izvršenje preuzetih obaveza po osnovu zaključenih ugovora o osiguranju; dovoljnost utvrđenih tehničkih rezervi društva; primjenu uslova i tarifa; ažurnost u procesu rješavanja šteta; analiza troškova sprovođenja osiguranja; sprovođenje politike reosiguranja i dr.

Pored navedenog, planira se vršenje i *ciljnih neposrednih kontrola* pojedinih segmenata poslovanja, koje će u izvještajnom periodu biti usmjerene na: kontrolu transakcija sa povezanim licima; analizu kvaliteta prenosa rizika osiguravajućih društava u reosiguranje i adekvatnost obračuna premije po ugovorima o reosiguranju; postupka likvidacije šteta, kao i kontrolu sprovođenja mjera naloženih u prethodno sprovedenim postupcima neposredne kontrole poslovanja. Takođe, ciljnim neposrednim kontrolama biće obuhvaćeni i oni segmenti poslovanja kod kojih pokazatelji dobijeni redovnim posrednim kontrolama ukažu na negativne trendove ili probleme u poslovanju;

U izvještajnom periodu, Agencija će nadzor nad poslovanjem ***društava za posredovanje, društava za zastupanje, zastupnika-preduzetnika i agencija za pružanje drugih usluga u osiguranju*** vršiti putem:

- ✚ redovnih neposrednih kontrola, sa ciljem provjere finansijskog poslovanja i usklađenosti poslovanja sa zakonskom i podzakonskom regulativom koja uređuje oblast zastupanja/posredovanja u osiguranju;
- ✚ preduzimanjem mjera prema društvima koja su prekršila propise kojima se regulišu uslovi i način obavljanja poslova zastupanja/posredovanja i pružanja drugih usluga u osiguranju;
- ✚ posrednim i neposrednim praćenjem sprovođenja mjera koje je Agencija naložila.

Nadzor nad radom **Udruženja–Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore** u 2014. godini, Agencija će vršiti redovnim godišnjim i kvartalnim posrednim nadzorom, koji se odnosi na analizu izvještaja i drugih podataka koje Udruženje dužno da dostavlja Agenciji, na način i u rokovima propisanim Pravilnikom o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koje Udruženje – Nacionalni biro osiguravača Crne Gore dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja („Sl.list CG“, br. 02/13 od 04. 01. 2013. godine)

S obzirom da to da na tržištu osiguranja Crne Gore posluje značajan broj društava koji su dio austrijskih finansijskih grupa, Agencija će u bilateralnoj saradnji sa regulatorom austrijskog finansijskog tržišta (FMA) sagledati mogućnost sprovođenja zajedničkog nadzora u narednoj godini, kojim bi se omogućila razmjena iskustava i dalje unapređenje procedura i metodologija nadzora u skladu sa najboljom međunarodnom praksom.

IV   Zaštita osiguranika, odnosno korisnika osiguranja

Aktivnosti na zaštiti osiguranika, odnosno korisnika osiguranja kontinuirani su dio planova Agencije. Jedna od aktivnosti u tekućoj godini u ovom dijela bilo je i definisanje procedure odnosno načina na koji se postupa sa prigovorima osiguranika i drugih korisnika osiguranja, svakako uzimajući u obzir opšta ograničenja koja su uslovljena nadležnostima sudova. Na ovaj način, korisnici osiguranja će imati veći uvid u opseg djelovanja Agencije po podnesenim prigovorima i time imati više informacija o svim opcijama koje im stoje na raspolaganju u slučaju eventualnog prigovora na rad društava za osiguranje. Kako se efekti primjene istog mogu sagledati tek u 2014. godini, Agencija će, obzirom na nemogućnost trenutne procjene efekata ovog pravilnika, eventualno izvršiti određene izmjene i dopune u dijelu procedure.

U dijelu zaštite osiguranika odnosno korisnika osiguranja, Agencija može saradivati i sa drugim nadležnim organima u ovoj oblasti (državni organi nadležni za zaštitu potrošača, i sl.).

V Licenciranje subjekata na tržištu osiguranja

Licenciranje, kao prvi i početni segment nadzora koji vrši Agencija za nadzor osiguranja, donekle je izmijenjen u 2013. godini, kao rezultat promjena Zakona o osiguranju i izmjenjenog Pravilnika o bližim uslovima za izdavanje dozvola za obavljanje poslova osiguranja. Kao i do sada, oba ova akta jednim dijelom odnose se i na izdavanje dozvola društvima koja se bave posredovanjem, zastupanjem u osiguranju i pružanjem drugih usluga u osiguranju.

Obaveza licenciranja, tj. izdavanje ovlaštenja proteže se i na fizička lica koja se neposredno bave poslovima posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju.

Licenciranje obuhvata najvažnije segmente poslovanje, kako pri osnivanju, tako i tokom trajanja pojedinog društva, a po Zakonu o osiguranju od društava za osiguranje zahtijeva se prethodno pribavljanje od Agencije za:

- ✚ povećanje kvalifikovanog učešća kojim se dostiže ili prelazi 10%, kao i one kojima se dostiže ili prelazi 20%, 30% , 50% ili kojim jedno društvo prelazi u stoprocentno vlasništvo drugog;
- ✚ imenovanje članova odbora direktora;
- ✚ imenovanje izvršnog direktora;
- ✚ izmjene statuta;
- ✚ promjenu sjedišta;
- ✚ statusne promjene;
- ✚ dobrovoljnu likvidaciju;
- ✚ otvaranje poslovnih jedinica;
- ✚ imenovanje aktuara;
- ✚ imenovanje spoljnog revizora;

Uz zahtjev podnosilac dostavlja odgovarajuću dokumentaciju, potrebnu za ocjenu ispunjenosti zakonskih uslova za dobijanje saglasnosti Agencije.

Tokom 2014. godine Agencija će nastaviti sa već uobičajenim aktivnostima na unaprjeđenju osposobljenosti lica angažovanih u djelatnosti posredovanja i

zastupanja u osiguranju, kroz organizovanje polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju.

Polaganje ovog ispita, koje se shodno posebnom aktu održava u maju i novembru svake godine, uz ostale dokaze propisane članom 60 odnosno 71 Zakona, uslov je za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja od strane regulatornog organa, i samim tim za rad na tržištu osiguranja.

Kako se do kraja tekuće godine očekuje i usvajanje Pravilnika o sticanju zvanja ovlašćenog aktuara, Agencija će u 2014. godini otpočeti i aktivnosti na licenciranju prvih ovlašćenih aktuara.

Namjera Agencije je da sačini program po kom će se sprovoditi obuka u skladu sa programom Međunarodnog udruženja aktuara (IAA), što u budućnosti daje veće mogućnosti zaposlenja i napredovanja u ovoj profesiji, koja i inače važi kao jedna od najperspektivnijih na globalnom tržištu rada.

VI Izvještavanje

Agencija će i u 2014. godini nastaviti redovne aktivnosti koje se sastoje u praćenju relevantnih pokazatelja stanja i trendova na tržištu osiguranja i prikupljanju i analizi statističkih i finansijskih podataka. Takođe, nastaviće sa informisanjem javnosti i korisnika osiguranja o aktivnostima Agencije kao regulatora sektora osiguranja i izmjenama regulative i o stanju na tržištu osiguranja Crne Gore.

Plan za 2014. godinu, između ostalog, posebno uključuje:

- pripremu, publikovanje i objavljivanje na internet stranici godišnjeg izvještaja o stanju na tržištu osiguranja Crne Gore, koji će obuhvatiti analizu najznačajnijih kretanja i indikatora poslovanja na tržištu osiguranja u Crnoj Gori, kroz pregled pokazatelja tržišta kao što su bruto premija, učešće bruto premije u BDP-u, gustina osiguranja, koncentracija na tržištu osiguranja mjerena HHI index-om, učešće bruto premije po društvima u ukupnoj bruto premiji, analizu strukture portfelja osiguranja po grupama i vrstama osiguranja, kao i strukture aktive i pasive na nivou cjelokupnog tržišta

osiguranja, podatke o visini tehničkih rezervi i njihovoj pokrivenosti, pokrivenosti kapitala na nivou sektora osiguranja, kao i prikaz pokazatelja poslovanja (solventnost, reosiguranje, profitabilnost, likvidnost, pokazatelji šteta), finansijskog rezultata društava za osiguranje, kao i informaciju o aktivnostima Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore i obračunu doprinosa garantnom fondu;

- pripremu i objavljivanje na internet stranici četiri kvartalna izvještaja o visini bruto fakturisane premije, broju osiguranja, kao i o broju i visini riješenih šteta po vrstama osiguranja i podatke o visini bruto fakturisane premije po društvima za osiguranje;
- priprema četiri izvještaja o stanju na tržištu osiguranja za interne potrebe Agencije, koji će obuhvatiti kvartalne podatke o učesnicima na tržištu osiguranja, visini akcijskog kapitala društava za osiguranje, o strukturi i visini bruto premije po grupama i vrstama osiguranja kao i po društvima, o stepenu koncentracije na tržištu osiguranja, o strukturi aktive i pasive na nivou cjelokupnog tržišta, o visini tehničkih rezervi na nivou tržišta, o strukturi deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi, adekvatnosti kapitala društava za osiguranje, visini kapitala i garantnog kapitala na nivou tržišta i strukturi deponovanja i ulaganja sredstava kapitala, finansijskom rezultatu poslovanja društava, kao i o pokazateljima solventnosti, likvidnosti i ažurnosti u rješavanju i isplati šteta crnogorskih osiguravača i sl., kao i priprema posebnih analiza ukoliko se dogode neka značajnija kretanja i odstupanja pokazatelja tržišta osiguranja;
- četiri kvartalna izvještaja o finansijskim pokazateljima tržišta osiguranja Crne Gore kao što su podaci o strukturi kapitala i rezervi (sopstvenih sredstava društava) cjelokupnog tržišta osiguranja, strukturi tehničkih rezervi i njihovom deponovanju i ulaganju, obračunu kapitala i garantnog kapitala, strukturi bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja, broju osiguranja po vrstama, broju šteta za rješavanje u odnosnom periodu, broju i iznosu riješenih šteta, solventnosti, likvidnosti, kao i agregatni bilans stanja i bilans uspjeha, koje Agencija dostavlja Savjetu za finansijsku stabilnost u skladu sa Zakonom o Savjetu za finansijsku stabilnost ("Sl. list CG" br. 44/10) i Odlukom

o prikupljanju i razmjeni podataka i informacija od značaja za stabilnost finansijskog sistema;

- pripremu i objavljivanje na internet stranici 12 mjesečnih izvještaja o visini bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja i po društvima za osiguranje, kao i pripremu internih analiza, ukoliko se procijeni da je potrebno, pokazatelja šteta i koeficijenta likvidnosti društava za osiguranje;
- objavljivanje kvartalnih finansijskih iskaza - bilans stanja, bilans uspjeha, bilans novčanih tokova i izvještaj o promjenama na kapitalu društava za osiguranje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i primjenjivom podzakonskom regulativom, na internet stranici Agencije;
- aktivnosti na redovnom izvještavanju i prikupljanju podataka posrednika i zastupnika u osiguranju, podataka o izmjenama i dopunama i promjenama statuta, opštih akata i akata poslovne politike, promjeni ovlašćenog aktuara, i drugih akata i informacija koja društva dostavljaju Agenciji, na način propisan primjenjivom regulativom.

VII Razvoj infrastrukturnih i administrativnih kapaciteta

Agencija će u 2014. godini nastaviti aktivnosti na kontinuiranoj edukaciji zaposlenih, posebno aktuarske struke, putem njihovog stručnog usavršavanja kroz razne vidove obuke i učešća na seminarima i konferencijama u zemlji i inostranstvu.

Agencija će sprovesti potrebna istraživanja na procjeni potrebnih resursa za kreiranje i implementaciju elektronske arhive.

VIII Saradnja sa institucijama u zemlji i inostranstvu

Agencija za nadzor osiguranja u obavljanju redovnih aktivnosti iz svoje nadležnosti ostvaruje konstantnu saradnju sa Ministarstvom finansija Crne Gore, Savjetom za finansijsku stabilnost, Upravom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Centralnom bankom Crne Gore, Privrednom komorom

Crne Gore, Udruženjem – Nacionalnim biroom osiguravača Crne Gore, Komisijom za hartije od vrijednosti, Zavodom za statistiku Crne Gore, Sekretarijatom za evropske integracije, kao i univerzitetskim ustanovama i drugim organima i institucijama. U saradnji sa Monstatom i Ministarstvom finansija, Agencija će u narednoj godini nastaviti započete aktivnosti u vezi sa izradom Tablica vjerovatnoće za Crnu Goru.

Agencija će u 2014. godini nastaviti sa aktivnostima na daljem unaprjeđenju saradnje i razmjene najbolje međunarodne prakse sa ostalim supervizorima iz svijeta, kao i iz okruženja na institucionalnom nivou. Takođe, saradnja sa drugim regulatorima će se realizovati i putem učešća na godišnjim sastancima supervizora osiguranja, koji se organizuju u cilju razmjene informacija o poslovanju društava za osiguranje koji predstavljaju djelove finansijskih grupacija.

Agencija za nadzor osiguranja će u narednom periodu intenzivirati saradnju sa nadležnim međunarodnim institucijama u cilju obezbjeđivanja tehničke pomoći, savjetodavnih i ekspertskih misija i obuka koje su neophodne za dalji razvoj administrativnih kapaciteta Agencije i dalje unaprjeđivanje kvaliteta obavljanja svih funkcija Agencije.

IX Proces evropskih integracija

Obaveza Agencije, kao jednog od nosilaca pregovora za pregovaračko poglavlje 9 – Finansijske usluge (za dio osiguranja i dio horizonatnih obaveza finansijskog sektora), biće da učestvuje u daljem postupku pregovora, koji je otpočeo analitičkim pregledom regulative u aprilu i junu 2013. godine. Imajući u vidu da proces usklađivanja u ovom poglavlju nije jednostavan proces, kao i da i u toku sadašnjeg usklađivanja evropska regulativa nastavlja da trpi promjene, očekujemo da će aktivnosti vezane za pregovore trajati u periodu koji će biti znatno duži od godinu dana, a aktivnosti vezane za pristupanje odraziće se i na ukupne aktivnosti Agencije do dana ulaska Crne Gore u Evropsku Uniju.

Agencija je, pored ovog osnovnog poglavlja, uzela učešća i u radu radnih grupa za poglavlja 4 – Sloboda kretanja kapitala, 6 - Privredno pravo i 17- Ekonomska i monetarna unija, pa se očekuje angažman predstavnika Agencije i u ovom dijelu.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Branko Vujović